

Марко Крстић – мастер правник	УДК 343.549(497.11)
Министарство унутрашњих послова РС	343.9.02(497.11)
Полицијска управа у Шапцу	Прегледни научни рад
marko.krstic.1982@gmail.com	Примљен: 30. 9. 2015.
Немања Станић – мастер правник	Одобрен: 15. 11. 2015.
stanic.n89@gmail.com	

ПОСТУПАК ОТКРИВАЊА И РАЗЈАШЊАВАЊА КРИВИЧНОГ ДЕЛА ОТМИЦЕ

САЖЕТАК: У данашње време, киднаповање за откуп је искључиво постала криминална активност коју обавезно прати финансијска добит као њен једини циљ, а управо та добит представља покретачку снагу и експанзију отмица и узимања талача у последњих неколико година. У раду ће бити елаборирана тактика управљања у кризним ситуацијама током талачке кризе, укључујући и преговарачке тимове, са посебним акцентом на тактику преговарања. То кривично дело прераста у један од најекспанзивнијих злочина на свету, а услед повећане опасности од отмица полицијски органи у појединим земљама придају огромну пажњу предузимању посебних мера заштите одређених категорија лица, за које се претпоставља да би се могла наћи на мети отмицара. Аутори ће се осврнути и на правила поступања у ситуацијама када до отмице дође, при чему се посебно анализира тактика вођења преговора са отмицарима, где је неопходно изградити флексибилан приступ, стрпљиво „трошење“ и одлагање времена, кроз кључне технике талачког преговарања. Препоручљиво је да се такве ситуације решавају комбинацијом преговора, дијалога и тактичке снаге, јер ако се посегне за репресивном акцијом таоци ће у много више случајева претрпети губитке него што ће бити безбедно спасени. Распрострањен је став да је квалитетно планирање и управљање кризама кључни

предуслов за успешне резултате у спасавању талаца. Иако је историја отмице и узимања талаца веома дуга, тек релативно скоро је дошло до систематских настојања да се проникне у последице, како краткорочне тако и дугорочне, односно у стратешко управљање талачким инцидентима. Доста је сложено и осетљиво питање како помоћи киднапованим лицима у таквим ситуацијама, а надлежни органи који се баве том проблематиком морају бити веома оспособљени и информисани, јер такви догађаји могу оставити дугорочне последице на та лица.

Кључне речи: *киднаповање, откуп, отмица, таоци, преговори.*

Увод

Отмица (лат. *raptus*) етимолошки значи грабеж, хватање, насилно одузимање и одвођење.¹ Киднаповање (енгл. *kidnap* – отмица, грабеж) у буквалном преводу значи отмицу деце, с обзиром на то да је у питању сложеница састављена од речи дете (KID) и уграбити, отети (NAP). Најчешћи је случај да се киднаповање употребљава као синоним за отмицу уопште, као што је то случај у англосаксонском праву, а има и случајева да се тим изразом означава свако узимање талаца.²

Киднаповање ради изнуде новчаног откупа из користољубља је нешто старијег датума и доскоро је било познато једино у Италији, САД и Латинској Америци. Сматра се да тај и такав деликт потиче са Сицилије где су криминалци најпре крали стоку и уцењивали власнике стада, али су касније схватили да је новац лакше добити отмицом власника него

¹ Милан Милошевић, *Отмица – реликт прошлости, злочин будућности*, Дечје новине, Горњи Милановац, 1990, стр. 9.

² *Ibid.*, стр. 16.

његове стоке. И данас је киднаповање најраспрострањеније у Италији, где представља важну „грану привређивања“ организованог криминалитета.³

Први случај киднаповања у САД забележен је у Пенсилванији 1874. године, а пораст криминала двадесетих година 20-ог века донео је и „процвет“ тог злочина. У Чикагу је само у периоду од 1930. до 1932. године забележено преко 200 случајева који су киднаперима донели укупно два милиона долара откупнине. Фреквенција злочина у Америци, према просеку из 1945. године, показује да је киднаповање вршено на сваких 45 минута и 33 секунди, односно нешто испод 30 случајева дневно.⁴

Отмица је кривично дело које у себи сублимира примену силе, претње, обмане или неког другог средства у циљу одвођења или задржавања неког лица у намери да се оно не пусти на слободу све док се од њега или неког другог лица не изнуди новац или каква друга корист или да се оно или неко други принуди да нешто друго учини, не учини или трпи.⁵

Отмице су своју експанзију редовно доживљавале у друштвима која су се суочавала са наглим социјалним променама и драстичним друштвеним раслојавањима – тзв. нови богаташи, а нарочито уколико је њихова економска моћ стечена на брзину, коришћењем повољних „тржишних“ околности, или је чак њено нарастање повезано са криминалом, па су они практично идеалне жртве отмица. Отмице су такође типичне за друштва која имају тешке економске проблеме, и тако су, нпр., отмице биле учестале у САД током велике економске кризе.⁶

³ *Ibid.*, стр. 18.

⁴ Живојин Алексић, Милан Шкулић, *Криминалистика*, Правни факултет, Београд, 2011, стр. 302.

⁵ Живојин Алексић, Милан Шкулић, Милан Жарковић, *Лексикон криминалистике*, Живојин Алексић, 2004, стр. 230.

⁶ *Ibid.*, стр. 301.

Кривично дело отмице доживело је извесну трансформацију тако што је зона кривичне одговорности проширена и на неке нове, теже облике испољавања, који нису били обухваћени досадашњим инкриминацијама. Начини извршења тог кривичног дела су: сила, претња, обмана или неки други начин, а средства извршења могу бити различита, у зависности од тога којим начином се оно извршава, као, нпр.: физичка сила, вербална претња, оружје, оруђе, експлозивне направе и слично.⁷

Кривично дело отмице представља специјалан случај противправног лишења слободе одвођењем или задржавањем неког лица са елементима изнуде или принуде, зависно од тога да ли се противправно лишење слободе врши са намером да се од одведеног, односно задржаног лица, или неког другог лица изнуди новац или каква друга имовинска корист или, пак, да се то или које друго лице принуди да нешто учини или не учини или трпи.⁸

Ово кривично дело се одликује прилично великом тамном бројком⁹, док неки аутори праве дистинкцију између „тамне“ и „сиве“ бројке (eng. *grey figure*) криминалитета: тамна бројка је разлика између стварно извршеног и званично евидентираних криминалитета, сиви број чине сва пријављена дела која нису расветљена.¹⁰

С обзиром на мотиве из којих се предузимају и њихове циљеве могућа је следећа општа криминалистичка класификација отмица:

---

⁷ Мићо Бошковић, *Криминалистика – методика*, Полицијска академија, Београд, 2005, стр. 76.

⁸ Светислав Р. Вуковић, Гордана Станојчић, *Коментар кривичног закона*, Службени гласник, Београд, 2013, стр. 173.

⁹ Живојин Алексић, Милан Шкулић, *op. cit.*, стр. 300.

¹⁰ Ђорђе Игњатовић, *Криминологија*, Правни факултет, Београд, 2011, стр. 57.

1. у циљу реализације другог кривичног дела, када се отмица појављује као његов појавни облик, део његовог садржаја, или је усмерена на олакшање извршења, односно прикривање тог кривичног дела (посебан облик таквих криминалних активности представљају отмице као облик терористичког деловања);¹¹
2. киднаповање због откупа (КЗО) као средство финансирања тероризма су агенције за спровођење закона широм света идентификовале као значајан извор прихода терористичких група, које често послују у политички нестабилним земљама где је централна власт често слаба, јавна и тајна корупција ендемска, а друштвена структура тих народа је разоткривена у значајној мери;¹²
3. политичке отмице, чији је циљ елиминисање, компромитовање или пасивизирање политичких противника, односно остваривање других циљева везаних за сферу политике;
4. отмице из користољубља; у ту врсту отмица убрајамо само оне код којих је непосредан циљ остваривање материјалне користи, која се може изразити у новцу, стога што свака отмица има одређене, посредне или непосредне, користољубиве циљеве;
5. отмице ради остваривања других циљева, који се могу односити на: омогућавање бекства лица лишеног слободe; опструкцију кривичне процедуре; ометање одређених поступака, мера и активности полиције и других државних органа; остваривање фактичког старатељства на деци која су судском одлуком поверена другом супружнику; у циљу присиљавања на брак или ванбрачну заједницу; ради одузимања превозног средства. Отмице

---

¹¹ Живојин Алексић, Милан Шкулић, *op. cit.*, стр. 300.

¹² FATF Report: Organised Maritime Piracy and Related Kidnapping for Ransom, Paris, 2011, стр. 24.

некада могу да буду засноване на мотивима душевно болесних лица, психопата и садиста, или да произлазе из других личних мотива, попут мржње и освете.¹³

Еклатантни облици извршења кривичног дела отмице (киднаповање, држање талаца) у прошлости су заиста били реткост у пракси Републике Србије. Међутим, у последњих десетак година планирање и извршење отмица постало је „грна бизниса“ организованог криминала у Србији, а његова распрострањеност је већ алармантна. Све израженија учесталост отмица и организованост отмичара резултирала је и одговарајућим организационим променама у институцијама задуженим за спречавање и сузбијање општег криминалитета. Учесталост и трансформације извршења отмице у пракси ажурно је пратио и наш законодавац. Наиме, од нормирања општег вида отмице 1977. године готово да нема новеле кривичног законодавства којом није била обухваћена и та инкриминација. Додатни разлог представљају и методи борбе против тог феномена, јер га законодавац сматра не само деликтом тешког криминалитета него и битним индикатором организованог криминала. Наиме, у оперативном истраживању и судској истрази кривичног дела отмице дозвољене су специјалне истражне технике које задиру у приватност личности, конкретно – мера тајног звучног и оптичког надзора, а такође се, по изузетку од општег правила о ублажавању казне, казна не може ублажити извршиоцу квалификованог облика испољавања отмице (чл. 134, ст. 2 и 3 КЗС).¹⁴

Отмица је кривично дело које је у наше кривично законодавство уведено тек 1977. године, а до тада су случајеви от-

¹³ Живојин Алексић, Милан Шкулић, *op. cit.*, стр. 300.

¹⁴ Милан Милошевић, „Отмица уз претњу убиством или тешком телесном повредом“, *Безбедност*, 3/2010, стр. 95–96.

мице били квалификовани као неко друго кривично дело.¹⁵ То кривично дело из члана 134 Кривичног законика Републике Србије управљено је у подједнакој мери и против слободе кретања и против слободе одлучивања, због чега је систематизовано у групу кривичних дела против слобода и права човека и грађанина (глава XIV КЗС). По својој правној природи отмица је сложено кривично дело које се, поред противправног лишења слободе кретања, састоји и из општег облика принуде или изнуде – која је такође посебан облик принуде.¹⁶ Киднапери су углавном припадници организованих криминалних група и терористи,¹⁷ али се ипак понекад у улози отмичара нађу и аматери.¹⁸

Када је реч о организованим криминалним групама или криминалним организацијама, оне представљају тајна удружења више лица, која испуњавају потребне услове утврђене писаним или неписаним правилима којима се уређује функционисање организације и пристаје на строго поштовање тих услова, а која су основана ради професионалног и, по правилу, планског вршења кривичних дела, и то тако да организација буде трајног карактера, с циљем континуираног стицања имовинске користи или моћи, те остварења монопола на одређеном подручју (због чега је склона уништењу конкуренције).¹⁹ Озбиљније криминалне групе имају своје спољне сараднике, тзв. типере, који уочавају материјално ситуиране жртве или имају информације о концентрацији

---

¹⁵ Зоран Стојановић, *Коментар Кривичног законика*, Службени гласник, Београд, 2012, стр. 451.

¹⁶ Милан Милошевић, *op. cit.*, стр. 96.

¹⁷ Милан Милошевић, *op. cit.*, стр. 17.

¹⁸ Мирко Кларин, *Таоци*, НИН Политика, Београд, 1979, стр. 36.

¹⁹ Милан Шкулић, *Организовани криминалитет*, Досије, Београд, 2003, стр. 46.

веће количине новца или других вредности на једном месту.²⁰ Реч је о трајном криминалном подухвату који се рационално обавља ради профита од нелегалних активности, а његово трајно постојање одржава се коришћењем силе, претњама, контролом монопола и/или корумпирањем јавних службеника.²¹

Савремене отмице се, по правилу, дуго планирају, а отмичари делују као уиграна екипа, при чему се посебна пажња поклања упознавању навика оштећеног, његовог кретања, испољеним склоностима и другим сличним релевантним околностима. Понекад лица запослена код жртве или особе блиске жртви пружају битне информације отмичарима или су и сама део екипе која отмицу извршава. Саму отмицу учиниоци брзо реализују, жртву онеспособљавају физичком силом, некад је онесвешћују, а дешава се и да користе хемијска средства, те је тако спречавају у пружању отпора. Отмичари су углавном наоружани, а оружје користе у циљу приморавања жртве да пође са њима, спречавања отпора, као и ради онемогућавања бекства жртве. Уколико потенцијална жртва има телохранитеље, подразумева се употреба оружја ради реализације отмице. Жртва се често превози везана у ге-пеку аутомобила до скривеног места – неког стана, куће или викендице, где се држи под надзором. Са породицом жртве се најчешће комуницира телефоном, а основни захтев отмичара је, осим изнуђивања новца или нечег другог (што је ређе), да се о извршеном делу никако не обавештава полиција, јер ће у супротном отети бити ликвидираан.²²

²⁰ Горан Бошковић, *Организовани криминал*, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, 2011, стр. 106.

²¹ Саша Мијалковић, *Национална безбедност*, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, 2009, стр. 222.

²² Живојин Алексић, Милан Шкулић, *op. cit.*, стр. 302.

Специфичност разјашњавања отмице

Непосредно усмеравајуће деловање на криминалитет, ради његове контроле, сузбијања и планирања адекватних мера, веома је ограничено с обзиром на карактер и стихијност тог друштвеног феномена, сложеног сплета разноврсних фактора, који имају за последицу криминалитет или га помажу. Зато борба против криминалитета може и мора бити планска и организована.²³ У циљу повећања могућности успешности кривичних истрага отмица неопходно је успоставити сарадњу између криминалистичког тима који истражује случај и особа блиских отетом лицу, нарочито са члановима породице са којима отмичари комуницирају. Ако они не желе или су невољни да сарађују, постоји мала шанса да ће истрага бити успешна јер полиција неће имати информације о отмичарима и њиховим захтевима који су прослеђени лицима блиским жртви и која су у контакту са њима.²⁴

Криминалистички рад на расветљавању овог кривичног дела и прикупљању доказа мора се начелно одвијати независно од става породице отетог, односно њему блиских лица, али се, наравно, увек на прво место мора стављати безбедност отетог. Са породицом отетог се свакако мора успоставити адекватна сарадња, при чему у контакту са особама блиским жртви треба испољити изузетну стрпљивост и тактичност.²⁵

Наиме, полиција и учесници у криминалистичко-оперативном поступању налазе се у веома деликатној и контрадикторној ситуацији, а они би требало (по правилима етике

---

²³ Остоја Крстић, *Прогностика криминала*, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, 2003, стр. 3.

²⁴ Дарко Маринковић, "Criminal Investigation of Extortion – Motivated Kidnapping", *Безбедност*, 3/2013, стр. 88–89.

²⁵ Живојин Алексић, Милан Шкулић, *op. cit.*, стр. 305.

и законитости) да пронађу, ухапсе и испоруче отмичаре суду, али да истовремено не угрозе живот и здравље жртве.²⁶

У циљу лоцирања и хватања отмичара, као и да би се прибавили важни докази, тај пропис дозвољава да се судија сложи са контролисаном исплатом откупа и да се одгоди примена мера којима се ограничава лична слобода. Да би се грађани одвратили од помоћи у извршењу таквих кривичних дела законодавац предвиђа казнене санкције за свакога ко је свестан радњи и чињеница у вези са кривичним делом и притом сме ста не обавести одговарајуће власти (изузимајући лица која делују у интересу свог рођака).²⁷

Начин сазнања за кривично дело

Почетна сазнања за такво кривично дело имају извесне методичке специфичности, које се односе, како на сам начин сазнања за кривично дело тако и на постојање тзв. „тамне бројке“, односно бројних учињених отмица које нису пријављене, или се за њих није сазнало на други начин.²⁸ Из намере извршења тог кривичног дела произлазе и основни извори сазнања о томе да је извршена отмица неког лица. Пошто учинилац отмице жели да добије новац или неку другу имовинску корист, односно да отето или друго лице принуди да нешто учини, не учини или трпи, логично је да се учинилац или отето лице обрати – најчешће телефонским или писменим путем – родитељима, другој родбини,

²⁶ Остоја Крстић, „Tactical methods in criminological treatment of kidnappings and aeroplane hijackings”, *Наука, безбедност, полиција*, 2/1998, стр. 168–169.

²⁷ Томислав Николић, „Стратегија борбе против мафије у Италији“, *Безбедност*, 5/1996, стр. 648–649.

²⁸ Слађан Крушић, „Неки кривично-правни и криминалистички аспекти отмице“, *Безбедност*, 5/2001, стр. 664.

пријатељима, пословним сарадницима или партнерима отетог лица, одређујући услове које морају испунити да би отето лице било пуштено на слободу, односно да се не би десиле друге теже последице.²⁹

Прва могућа ситуација настаје када је уочен нестанак лица, али нема конкретних оперативних индиција да се ради о отмици, и тада се најчешће у органу унутрашњих послова прима пријава за нестало лице, а радно-проблемски за њу бивају задужене организационе јединице за потражњу делатност. С обзиром на начин извршења отмице и њене циљеве, могуће је да од предузимања радње кривичног дела до контакта оштећеног или учинилаца са породицом жртве прође извесно време. Стога заступамо мишљење да у сваком случају нестанка лица треба као једну од верзија поставити и верзију о евентуалној отмици, и такву верзију проверити оперативним радом. То се посебно односи на случајеве када, с обзиром на имовно стање, личне прилике, запослење, друштвени статус и друге околности, постоје оперативне индиције за такву хипотезу. У супротном, може се догодити да у рад на расветљавању отмице, која је формално регистрована као нестанак, не буду укључени сви релевантни чиниоци и потребна специјализована служба, да избор оперативних мера и радњи буде неадекватан, те да дође до губљења драгоценог времена.³⁰

Лица којима се пријављује отмица са захтевом често су у дилеми шта да ураде, односно да ли да у целости поступе по захтеву отмицара или да случај отмице пријаве органима унутрашњих послова и прихвате да са њима сарађују, и такав начин сазнања о том делу је један од најкориснијих с аспекта примене одговарајућих метода ради откривања отмице и потпуног разјашњавања кривичног дела. До сазнања да је такво

²⁹ Мићо Бошковић, *op. cit.*, стр. 77.

³⁰ Слађан Крушић, *op. cit.*, стр. 664.

кривично дело извршено долази се и пријавом оштећеног, али после испуњених захтева отмичара и пуштања отетог лица на слободу, што је много неповољнија ситуација од претходне у односу на планирање даље оперативне делатности.³¹

Жртва која је на слободи често је у позицији да пружи корисне податке за разјашњавање и доказивање отмице, посебно у погледу идентитета отмичара, места на које је одведено или где је држано, средстава и начина извршења. Стога је неопходно успоставити контакт са оштећеним, уз предочавање да је то у његовом интересу, и покушати да се прикупљањем обавештења, обављањем информативног разговора, криминалистичком провером и другим мерама и радњама дође до конкретних материјалних и личних доказа. Није потребно посебно наглашавати да је за реализацију тог задатка потребна изразита темељитост и упорност, али и веома висок степен стручности и специјализације оперативног радника.³²

Као извори сазнања појављују се и пријаве грађана који су чули или видели цео догађај или његов део или неке друге битне чињенице које су у вези са отмицом. Овлашћено службено лице полиције може у току обављања редовних активности, контроле возила, рације, односно током рада на откривању, расветљавању и доказивању кривичних дела (нпр. приликом претресања или увиђаја) установити да је извесно, у том тренутку познато, односно непознато дице, извршило кривично дело за чије постојање полицијски службеници нису знали (пронађени су предмети, односно трагови кривичног дела и сл.).³³ У једном броју случајева, за извршену отмицу органи унутрашњих послова сазнају јавним поговарањем, односно ширењем гласина и погрешна је пракса да у таквим

³¹ Мићо Бошковић, *op. cit.*, стр. 77.

³² Слађан Крушић, *op. cit.*, стр. 665.

³³ Милан Жарковић, *Криминалистичка тактика*, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, 2009, стр. 38.

случајевима оперативни радник пасивно чека да сродници оштећеног поднесу кривичну пријаву, јер се ради о кривичном делу за које се гоњење предузима по службеној дужности.³⁴

Успостављање контакта са породицом и лицима блиских отетом лицу

На почетку истраге добра сарадња треба да буде успостављена са породицом отетих лица, те да полицијски службеници, када их буду контактирали, треба да покажу изузетно стрпљење и тактичност, с обзиром на чињеницу да они пролазе кроз једно од најважнијих трауматских искустава у њиховом животу. Расветљавање случаја отмице, пријављеног од стране лица које је било у присуству отетог за време отмице или грађанина који је лично видео отмицу на улици, у продавници итд., ће бити олакшано с обзиром на чињеницу да ће инспектор/истражитељ поседовати следеће информације од самог почетка истраге: где се отмица догодила и у које време; колико је лица учествовало у отмици; да ли су отмичари имали маске и шта су носили на себи; ако нису били маскирани сазнаће њихов лични опис; да ли су били наоружани и колико, те да ли су користили оружје; на који начин су приморали жртву да пође са њима; какав отпор је жртва пружила, и да ли су, у време отмице; друга лица пружила отпор отмичарима; како су отмичари превезли жртву од места отмице; ако су користили возило, које возило је било и да ли су запамтили његове регистарске таблице; да ли су отмичари рекли нешто, и шта, током вршења отмице; могући акценат, дијалект и тон гласа отмичара итд.

---

³⁴ Слађан Крушић, *op. cit.*, стр. 665.

У случају да постоји нека информација о месту где су отмичари направили контакт са жртвом и заробили је, место злочина ће бити прегледано у циљу утврђивања и проналажења предмета и трагова које су оставили отмичара, што може бити од значаја за проналажење (биолошки трагови, отисци обуће, трагови возила, употреба оружја, делићи одеће итд.). Са друге стране, што се тиче података о времену и месту извршења отмице, инспектори могу добити важне информације од мобилног оператера да ли је било телефонских позива са одређеног места у оквиру тог временског периода, периода пре отмице, који телефонски бројеви, те *IMEI* бројеви мобилних телефонских уређаја који су били коришћени у комуникацији. Вредност таквих података, који могу да доведу до проналажења починилаца, заснива се на вероватноћи да су отмичари звали са дате локације у одређеном временском периоду, било међусобно или са организатором, у циљу координације акције и успешног извршавања кривичног дела. Праћењем мобилног телефона у области од стране централе, без обзира на то да ли је *СИМ* картица замењена или не, те да ли је искључен (у том случају постаје класичан *GPS* одашиљач), као и надзором свих даљих комуникација са уређајем, истражитељи могу да утврде где се налази отета особа и ко су особе које су учествовале у отмици. Чланови породице и друга лица блиских жртви могу да укажу на могуће отмичаре, разлоге за отмицу и понашање отетог пре инцидента – да ли су били нервозни, да ли им је прећено ако су имали огромне дугове или ушли у ризичан пословни однос итд.³⁵

После свега тога се изводе релевантне оперативно-тактичке мере првог оперативног захвата. Све полицијске управе и оперативци у држави су информисани о истовременом надзору аутобуских и железничких станица, лука и аеро-

³⁵ Дарко Маринковић, *op. cit.*, стр. 91.

дрома, свих граничних прелаза, хотела, мотела и ноћења, саобраћајних прелаза итд. У таквим тактичким ситуацијама штаб може да одлучи да објави потерницу у мас-медијима, што је ствар тактичке процене, а иначе је опште тактичко правило да цео инцидент треба чувати као тајну како би се заштитили животи жртава.³⁶

За разјашњавање отмице је веома битно и профилисање извршиоца кривичног дела, што представља поступак којим се на основу извршеног злочина доносе закључци о карактеристикама извршиоца. Карактеристике извршиоца се односе на демографске и физичке карактеристике, образовање, брачни статус, радни статус, карактеристике личности, навике и склоности. Стварање профила као низа закључака о карактеристикама извршиоца има за циљ да пружи помоћ у проналажењу извршиоца који није доступан органима кривичног гоњења.³⁷

Тактика вођења преговора са отмичарима

Формирање преговарачког тима је од нарочитог значаја у кривичним истрагама отмица, јер тим ће заједно и у хармонији радити са породицом жртве и другим лицима повезаним са прикупљањем и анализирањем података у вези са кривичним делом и отмичарима. Први задатак истражног тима је свакако да смири страх и панику у породици отетог лица и да процени и изабере члана породице, рођака или пријатеља који ће најбоље контактирати отмичаре, одговарати на њихове позиве и преговарати о откупнини (такозвана контакт-особа). Дакле, добра припрема је од суштинског значаја за успешну

---

³⁶ Остоја Крстић, *op. cit.*, стр. 168.

³⁷ Даг Коларевић, *Психологија криминала*, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, 2012, стр. 149.

комуникацију са отмичарима: важно је да се знају основна правила разговора са отмичарима, како да преговарају са њима, како да преговарају о новчаној трансакцији, шта може да се деси неочекивано, шта да кажу у одређеном случају, како да изразе неслагање са захтевима отмичара и да дају предлоге, како да се одложи трансакција како би се добило више времена, и тако даље.³⁸

Они обавештавају отмичаре да банке често постављају питања у погледу подизања великих новчаних износа и да морају да пријаве велике трансакције. Они ће им такође рећи да породична имовина није ликвидна, чиме готовина није доступна, или једноставно могу да кажу како породица не располаже средствима којима ће покрити откупнину.³⁹

Таква стратегија доводи до смањених очекивања отмичара и њихове спремности да сарађују и прилагоде почетне захтеве. Док разговара са починиоцима, контакт-особа може тражити доказ да је отета особа жива, најчешће тражећи да се директно разговара са жртвом. Комуникација са члановима породица отетих или другим њима блиским лицима од којих се тражи откуп често представља њихову једину слабу тачку у том тренутку. Стога инспектор, уз помоћ техничког особља, мора да прати такву комуникацију, без обзира на врсту везе контакта. Поред тога, анализа гласа може да одреди ниво узнемирености код говорника, као и њихово узбуђење, одлучност или концентрацију. Снимљени разговори са отмичарима могу бити предмет стручне анализе касније, током евентуалног кривичног гоњења, а служе као доказ након записа снимљеног гласа, који се упоређује са звучним записом гласа осумњиченог. Паралелно усредсређена на преговоре и комуникацију између отмичара и чланова породице или дру-

³⁸ Дарко Маринковић, *op. cit.*, стр. 92–94.

³⁹ Т. М. Chrabot, W. D. Miller, “Kidnapping Investigations”, *The FBI Law Enforcement Bulletin*, 73/2004, стр. 15.

гих лица која достављају откуп, кривична истрага ће обухватити и рад на откривању идентитета отмицара. Сви доступни подаци добијени анализом снимљених разговора, изјаве могућих сведока отмице, чланова породице и особа блиских жртви, као и проучавање (модус операнди) „начина рада“ отмицара, трагови са места отмице итд., уклапају се у сложени мозаик одговора на златно питање криминалистике – ко?⁴⁰

Претходним преговорима са отмицарима треба прибећи само ако се процени да је то неопходно: уколико су учиниоци, нпр., открили полицајце на полазним положајима или током присмотре, односно на други начин сазнали за акцију која предстоји, или када је због конкретних околности (нпр. положаја објекта, здравственог стања жртве итд.), веома мала могућност да се акција успешно изврши без штетних последица по жртву.⁴¹ Настојање полиције да, тамо где је то могуће, конфликт најпре покуша да реши преговарањем па тек онда, ако такав покушај не успе, употребом средстава полицијске принуде, засновано је на принципима ефикасности и хуманости. У преко осамдесет посто случајева преговарање доводи до ненасилног и безбедног разрешења проблема у складу са захтевима полиције због чега је, у почетним фазама решавања проблема, у пракси појединих полиција већ добило предност у односу на друге полицијске методе.⁴²

Услед специфичности и компликованости талачких ситуација у свим савременим полицијама се конституишу јединице посебне намене, специјално обучене за преговоре са отмицарима. Такве ситуације су доста специфичне и напете због опасности по живот жртава, неизвесности и страха, који прате и прожимају такве ситуације, напетости и раздражености

⁴⁰ Дарко Маринковић, *op. cit.*, стр. 95–96.

⁴¹ Живојин Алексић, Милан Шкулић, *op. cit.*, стр. 305.

⁴² Драган Мијовић, „Преговарање у служби Министарства унутрашњих послова Републике Србије“, *Безбедност*, 4/2006, стр. 598.

отмичара, немогућности да се спроведе ефикасна полицијска акција безневиних жртава. Полицијски преговарачи морају поседовати огромно искуство и проћи специјалну обуку, и њих најчешће чине искусни оперативци од којих се очекује познавање методологије преговарања, релевантан психолошки приступ, психолошка процена криминалаца, те усклађивање тактике и наступа свеукупног полицијског опхођења. Због тога такви оперативци похађају специјалне семинаре и обуке, и од њих се очекује стабилан и помирљив наступ у циљу свођења напетости код отмичара и усмеравања целокупне ситуације у жељеном смеру.⁴³

Треба напоменути да проценат успешно решених талачких ситуација преговорима износи 78%, што је свакако слабији проценат успешности у односу на удовољавање (89%), али је уједно много бољи него примена силе (45%). Када се има у виду да се преговорима постиже много мања цена него удовољавањем, може се сматрати да је овај модел најпрепоручљивији.⁴⁴ Политиком непреговарања много се повећава ризик по таоце, о чему сведочи податак да током тих околности они страдају у 55% случајева, а када се преговара страда 22% талаца, што је ипак много мање него приликом непреговарања.⁴⁵

Преговарање се може дефинисати као низ тактика којима се, по унапред утврђеној методологији, упућује порука супротстављеној страни, а чији је циљ да доведе до промене почетних ставова и понашања у складу са интересима стране која преговара. Првенствени интерес преговарача је решење кризне ситуације на миран начин, без употребе си-

⁴³ Марко Вуковић, Д. Илић, Друга страна тероризма, Београд, *Безбедност*, бр. 1/1999, стр. 23.

⁴⁴ Дане Субошић, *Ослобађање талаца*, ИП „Глосаријум“, Београд, 2003, стр. 96.

⁴⁵ *Ibid.*, стр. 97.

ле.⁴⁶ Преговарање се, у полицијском смислу, дефинише као спровођење полицијских циљева комуникативним средствима, уз примену научних сазнања.⁴⁷ То је процес решавања проблема у којем је могуће користити различите тактике као што су: дискусија лицем у лице, убеђивање, обмањивање, претња, обећање, уступци и тактика надређених циљева.⁴⁸

Задатак лица које је остварило први контакт са отмичарима јесте да смири ситуацију, сазна што више информација и покуша да држи ситуацију под контролом, у мери у којој је то могуће, до доласка обучених преговарача и тимова за ослобађање талаца оружаном интервенцијом.⁴⁹

Постојање обучених преговарача који поступају у складу са разрађеном методологијом је важан предуслов за ефикасно спровођење преговора са отмичарима. Припреме и извођење преговора у таквим ситуацијама врше преговарачи у талачким ситуацијама, који раде самостално или у преговарачком тиму. Ослобађање талаца је један од најопаснијих и најзахтевнијих задатака служби безбедности, па га зато обављају посебно обучени тимови или противтерористичке јединице. Преговарачки тимови могу радити у садејству са тимовима за ослобађање талаца оружаном интервенцијом, а често су и део противтерористичких јединица. Због дуготрајности и сложености преговарачког процеса обавезно је ангажовање обучених преговарача или преговарачких тимова, нарочито психолога, чија је улога веома битна у току преговора. Он не преговара, већ даје савете и анализира ситуацију, процењује психолошко стање отмичара и покушава да предвиди њихове даље поступке, брине и о психолошком стању чланова тима, а

⁴⁶ Жељко Мојсиловић, *op. cit.*, стр. 996.

⁴⁷ Драган Мијовић, *op. cit.*, стр. 600.

⁴⁸ Жељко Мојсиловић, *op. cit.*, стр. 997.

⁴⁹ *Ibid.*, стр. 998.

по потреби разговара са породицама жртава ради смиревања њиховог стања и прикупљања важних података.

По потреби се као саветници у преговарачком тиму ангажују стручњаци из различитих области, који могу својим знањима помоћи у разрешењу кризне ситуације, као што су преводиоци, лингвисти, психијатри или особе којима отмичари верују, а уколико отмичар не прихвата промену значи да је стекао поверење у првог преговарача, који наставља преговоре.⁵⁰ Неопходно је да се чланови преговарачког тима познају толико добро да могу без разговора знати како ће сваки члан појединачно реаговати у конкретној ситуацији, као и да су увежбали механизам за брзо прикупљање података и упознавање са карактеристикама отмичара не би ли на време предвидели њихове реакције.

Разматрајући ефикасну стратегију преговора, истражитељ се фокусира на преговарача уместо на таоца. Та врста студија има за циљ развијање ефикасних стратегија преговарања и давање смерница за безбедан повратак будућих талаца.

Значај превенције отмица

Превенција криминалитета уопште је првенствени циљ једног друштва и има веома значајну улогу јер обухвата спречавање вршења кривичних дела и других девијантних понашања, и означава усмеравање свих субјективних друштвених чинилаца на предузимању читавог система мера у једном друштву ради отклањања свих непосредних, објективних или субјективних извора, услова и околности криминалног или девијантног понашања појединца различитих група у једном друштву.⁵¹

⁵⁰ *Ibid.*, стр. 999–1001.

⁵¹ Живојин Алексић, „Превенција криминалитета и криминалистика“, текст у зборнику *Место и улога полиције у превенцији криминалитета* –

У мере превенције у ширем смислу спадају поступци и сличне активности државних и друштвених органа усмерених на спречавање негативних друштвених појава, забрањених и штетних последица и стварање услова за њихово настајање убудуће. У зависности од циља, мере превенције по свом садржају могу бити: економске, васпитно-образовне, социјално-заштитне, социјално-васпитне, здравствене, правне, управно-административне, дисциплинске, криминално-политичке и друге.⁵²

За изградњу једне свеобухватне стратегије спречавања кривичног дела отмице неопходно је разумевање опсега и природе проблема, као и развоја иницијатива за повећање ризика и смањење прилика за отмичаре. Важно је створити јасну слику о динамици отмица: где се догађају, ко је у опасности, ко су отмичари, како делују и који су им мотиви. За то је потребан систем прикупљања, сортирања, складиштења (у базу података), анализе и ширења информација о отмицама. Треба створити јасну слику о постојећој природи и обиму проблема, кретањима и могућем развоју на државном и међународном нивоу како би се омогућила изградња и ажурирање ефикасне имплементације стратегије. Криминалци обично рационално бирају место, време и начин почињења злочина. Вагају ризик и корист, јер желе сигурне и профитабилне резултате. То нарочито важи за отмице с циљем изнуђивања, док је то код политички мотивисаних отмица можда мање тачно.⁵³

стање, могућности и перспективе (ур. Љ. Стајић), Полицијска академија, Београд, 2002, стр. 35–36.

⁵² Владимир Кривокапић, „Мере превенције“, текст у зборнику *Место и улога полиције у превенцији криминалитета* (ур. В. Кривокапић, С. Бејатовић), Криминалистичко-полицијска академија, Београд, 2007, стр. 26.

⁵³ Приручник за глобално поступање при отмици; <http://documents.tips/documents/prirucnik-za-globalno-postupanje-pri-otmici.html>; 25. септембар 2015, стр. 20.

Главни ризици са којима се суочавају су откривање, хапшење, кривично гоњење и казне за оне који су приведени пред лице правде.⁵⁴ Искуство је показало да су отмичари додатно стимулирани тамо где су нестабилност и могућност корупције велики, а опасност од откривања мала. Исто тако, тамо где недостају разумевање и информације, или где постоји видљива несклоност агенција да сарађују, ризик се отмичарима може чинити минималним.

У стратегијама за спречавање отмица, које повећавају ризик за отмичаре, треба показивати:

1. политичку обавезу и јасну, недвосмислену политику против отмица;
2. снажно национално законодавство и одговарајуће овлашћење у истрази отмица;
3. механизме којима се охрабрује извештавање о случајевима отмица и особама за које се сумња да су у њих укључене;
4. ефикасне, поверљиве и одговарајуће опремљене капацитете националних тела за спровођење закона за истрагу и решавање случајева отмице;
5. брзо решавање судских поступака;
6. добру међународну координацију између безбедносних служби и тужилаштава;
7. међуресорну координацију;
8. радни и партнерски приступ између владе, јавног и приватног сектора.

Смањење повољних прилика за отмичаре постиже се: осигуравањем да се информације, стручност и примери из праксе у вези са спречавањем и решавањем отмица

---

⁵⁴ Rachel Briggs, *The Kidnapping Business*, The Foreign Policy Centre, London, 2001, стр. 15.

прикупљају и пружају безбедносним службама, фирмама и јавности; да појединци и организације буду заштићенији циљеви; упознавањем јавности са ризицима од отмица те одговарајућим противмерама кроз кампање средстава јавног информисања за подизање свести грађана.⁵⁵

Закључак

Упоредо са развојем људског друштва и напретка технологије и отмица је претрпела извесне трансформације прилагођавајући се новонасталим условима и попримајући нове облике. Отмица је злочин који континуирано еволуира у условима географских образаца, циљевима и тактикама и све већи број криминалних група је користи као средство за прикупљање средстава и вршење политичких притисака. Много може да се уради на превентивном плану, тј. смањењу вероватноће од киднаповања, а први и најважнији корак јесте да лица треба да буду свесна ризика, као и да мисле и планирају унапред. Следећи корак јесте да користе услуге стручњака и консултаната са одговарајућим искуством како би успоставили контакт са отмичарима. План и тим појединаца који руководе кризном ситуацијом је од виталног значаја, а одговорност руководиоца акцијом укључује комуникацију са отмичарима, жртвом и породицом, као и интерну комуникацију са члановима тима.

Ово је сложена и деликатна област истраживања; починиоци могу бити недоступни или непоуздани сведоци, а постоји свеprisутан ризик од поновног трауматизовања преживелих због дубоко узнемиравајућих искустава. Постојећа литература је сувише уска да презентује продубљеније разумевање

---

⁵⁵ Владимир Кривокапић, *Превенција криминалитета*, Полицијска академија, Београд, 2002, стр. 163.

таквих инцидента, а самим тим и развијање адекватне стратегије и пратећу обуку у циљу супротстављања.

Отмица и узимање талаца намећу тешка психолошка оптерећења свим актерима таквог злочина, јер киднаповање не утиче само на појединце који су отети – оно ствара анксиозност у широј групи људи, како отетом лицу тако и отмичарима, породици отетог и полицији.

Најчешће се јавља у друштвима са наглим социјалним променама и драстичним друштвеним раслојавањима, као и у друштвима са економским проблемима. Ово кривично дело карактерише изузетно велика тамна бројка криминалитета. Чланови породице и друга лица блиска жртви често не пријављују отмицу због страха да ће тиме нашкодити отетом с обзиром на то да отмичари, по правилу, увек прете да ће нашкодити отетом ако случај буде пријављен полицији. Отмица се не пријављује и ако је отети из криминалног миљеа или ако је његово богатство повезано са криминалом. Према томе, степен пријављивања отмица је показатељ поверења грађана, како у квалитет рада полиције тако и у њену склоност дискрецији.

Криминалистичке истраге отмица се могу диференцирати на оне које се врше док је отето лице лишено слободе и налази се на непознатој локацији и истраге које се реализују након што је отмица завршена, у смислу да је отети ослобођен или лишен живота. Када се жртва налази код отмичара криминалистичка истрага мора да се заснива на принципу да је њен основни циљ проналажење и ослобађање отетог без икаквих последица по њега, које могу бити проузроковане самом истрагом, и то због тога што отмичари најчешће прете породици или другим лицима блиских отетом да ће, уколико случај буде пријављен полицији, отетог лишити живота. У том случају рад на расветљавању отмице мора бити конспиративан. Са друге стране, ако се истрага реализује након

завршетка отмице, главни циљ у том случају је проналажење и хватање учинилаца.

Отмице најчешће врше професионалци, који обављају квалитетну припрему која обухвата праћење потенцијалне жртве и прикупљање информација о њеном кретању, склоностима, навикама везаним за посао и слободно време, хоби... Отмице данас представљају облик организованог криминала. У току расветљавања кривичног дела отмице полиција може, поред оперативних и доказних радњи, предузимати и посебне доказне радње (специјалне истражне технике), пре свега надзор и снимање телефонских и других разговора, оптички надзор лица и просторија, електронско позиционирање лица и објеката итд. Може се слободно рећи да посебне доказне радње чине суштину криминалистичког рада на расветљавању отмица.

У случају талачких ситуација ангажују се преговарачки тимови и специјалне јединице полиције. Преговори претходе интервенцији специјалних јединица полиције и њих води група људи посебно обучених за кризне ситуације као што је отмица. Статистика показује да у 80% случајева преговори доводе до ненасилног и безбедног решавања кризне ситуације у складу са захтевима полиције. Уколико преговори не уроде плодом, ангажују се специјалне јединице полиције које су посебно обучене и опремљене за такве ситуације и које представљају крајње средство у решавању отмица. Конкретно поступање преговарачког тима и специјалних јединица полиције зависиће од тога да ли се у улози отмицара налазе аматери, професионални извршиоци, терористи или ментално поремећене особе.

Велику улогу у решавању отмица, као и талачких ситуација, имају и медији. Они могу, уколико се рад на расветљавању отмице не држи у тајности, да објаве фото-робот отмицара као и фотографију жртве и да позову грађане да пруже ре-

левантне информације уколико њима располажу. Међутим, медији могу понекад и да угрозе истрагу отмице и акције ослобађања талача саопштавајући информације које не би смели. Понекад то чине свесно у жељи за публицитетом. Због тога је потребно да постоје припадници полиције који ће бити задужени за односе са јавношћу и који ће комуницирати са медијима и пласирати само оне информације које су у складу са захтевима полиције и криминалистичке истраге. Такође, потребно је донети прецизна упутства и процедуре за извештавање у кризним ситуацијама као што су отмице и талачке ситуације.

Осим репресивне делатности у сузбијању отмица у овом раду акценат смо ставили и на превенцију. Превенцију би требало да спроводе, поред полиције, и други државни и друштвени органи усмерени на спречавање негативних друштвених појава. У одређеној мери отмице се могу спречити, али за то је потребно предузети одређене мере на различитим нивоима (међународном, националном, локалном и појединачном). Потребно је, пре свега, да постоји снажно национално законодавство и одговарајућа овлашћења у истрази отмица, као и јасна и недвосмислена политика против отмица. Затим, добра међународна координација између безбедносних служби и тужилаштва, као и међуресорна координација. Поред тога, и појединац би требало да одреди степен своје виктимизације и да се информише о мерама превенције које може сам предузети како би избегао потенцијалну отмицу, и како да поступа у случају отмице.

У сваком случају, сматрамо да полиција мора пажљиво и интензивно радити на јачању свести код грађана у њихову добронамерност и ефикасност, а када је реч о криминалистичкој обради отмице она мора да грађане јасно увери у то да је њена прва и основна намера да никако не нашкоди жртви дела, а

да јој је тек секундарни циљ откривање и хватање учинилаца кривичног дела.

Литература

- Алексић, Ж., Шкулић, М. (2011). *Криминалистика*, Београд, Правни факултет.
- Алексић, Ж., Шкулић, М., Жарковић, М. (2004). *Лексикон криминалистике*, Београд, „Живојин Алексић“.
- Алексић, Ж. (2002). „Превенција криминалитета и криминалистика“, текст у Зборнику *Место и улога полиције у превенцији криминалитета – стање, могућности, перспективе* (ур. Љ. Стајић), Београд, Полицијска академија.
- Бошковић, Г. (2011). *Организовани криминал*, Београд, Криминалистичко-полицијска академија.
- Бошковић, М. (2005). *Криминалистика – методика*, Београд, Полицијска академија.
- Briggs, R. (2001). *The Kidnapping Business*, London, The Foreign Policy Centre.
- Вуковић, М., Илић, Д. (1999). Друга страна тероризма, Београд, *Безбедност*, бр. 1/1999.
- Вуковић, Р. С., Станојчић, Г. (2013). *Коментар Кривичног законика*, Београд, Пословни биро.
- Жарковић, М. (2009). *Криминалистичка тактика*, Београд, Криминалистичко-полицијска академија.
- Игњатовић, Ђ. (2011). *Криминологија*, Београд, Правни факултет.
- Кларин, М. (1979). *Таоци*, Београд, НИН Политика.
- Коларевић, Д. (2012). *Психологија криминала*, Београд, Криминалистичко-полицијска академија.
- Кривокапић, В. (2002). *Превенција криминалитета*, Београд, Криминалистичко-полицијска академија.

- Кривокапић, В. (2007). „Мере превенције“, текст у Зборнику *Место и улога полиције у превенцији криминалитета* (ур. В. Кривокапић, С. Бејатовић), Београд, Криминалистичко-полицијска академија.
- Крстић, О. (2003). *Прогностика криминалитета*, Београд, Криминалистичко-полицијска академија.
- Крстић, О. (1998). “Tactical methods in criminological treatment of kidnappings and aeroplane hijackings”, Београд, *Наука, безбедност, полиција*, 2/1998.
- Крушић, С. (2001). „Неки кривичноправни и криминалистички аспекти отмице“, Београд, *Безбедност*, 5/2001.
- Маринковић, Д. (2013). “Criminal Investigation of Extortion – Motivated Kidnapping”, *Безбедност*, 3/2013.
- Мијалковић, С. (2009). *Национална безбедност*, Београд, Криминалистичко-полицијска академија.
- Мијовић, Д. (2006). „Преговарање у служби Министарства унутрашњих послова Републике Србије“, Београд, *Безбедност*, 4/2006.
- Милошевић, М. (1990). *Отмица – реликт прошлости, злочин будућности*, Горњи Милановац, Дечје новине.
- Милошевић, М. (2010). „Отмица уз претњу убиством или тешком телесном повредом“, Београд, *Безбедност*, 3/2010.
- Мојсиловић, Ж. (2005). „Преговори као фаза противтерористичке операције ослобађања талаца“, Београд, *Безбедност*, 6/2005.
- Николић, Т. (1996). „Стратегија борбе против мафије у Италији“, Београд, *Безбедност*, 5/1996.
- Приручник за глобално поступање при отмици, <http://documents.tips/documents/prirucnik-za-globalno-postupanje-pri-otmicici.html>, 25. септембар 2015.
- Стојановић, З. (2012). *Коментар Кривичног законика*, Београд, Службени гласник.

- Субошић, Д. (2003). *Ослобађање талаца*, Београд, ИП „Глосаријум“.
- FATF Report. (2011). *Organised Maritime Piracy and Related Kidnapping for Ransom*, Paris.
- Chrobot, T. M., Miller, D. W. (2004). *Kidnapping Investigations*, *FBI Law Enforcement Bulletin*, 3/2004.
- Шкулић, М. (2003). *Организовани криминалитет*, Београд, Досије.

THE PROCEDURE OF REVELATION AND CLARIFICATION OF THE CRIME OF ABDUCTION

SUMMARY: Nowadays, kidnapping for ransom has become a purely criminal activity which is due to be followed by financial profits as its only objective, and that this profit is the driving force and the main culprit for the expansion of kidnapping and hostage-taking in the last few years. The paper will elaborate the tactics of crisis management during the hostage crisis, including the negotiating teams, with special emphasis on negotiation tactics. This criminal act is becoming one of the most expansive crime in the world and due to the increased risk of kidnapping, the police authorities in different countries attach great attention taking special measures to protect certain categories of people who are presumed to be the possible target of kidnappers. The authors will also address the rules of procedure in situations when it comes to kidnapping and the tactics of negotiations with kidnappers will be specifically analysed, whereby it is necessary to build a flexible approach, patiently “postpone” and waste time, the key techniques of hostage negotiations. It is recommended that these situations are solved by a combination of negotiations, dialogue and tactical strength, while reaching for repressive action might cause the hostages more damage and not lead to their rescue. The prevailing view is that the quality planning and

crisis management are the key prerequisite for successful results in the rescue of the hostages. Although the history of kidnapping and hostage-taking is very long, only relatively recently there has been a systematic effort to penetrate the consequences, both short- and long-term, or in the strategic management of hostage incidents. How to help the kidnapped persons in these situations is a complex and sensitive issue and the authorities dealing with this problem have to be quite trained and informed, because these events can leave long-term consequences to these persons.

KEYWORDS: *kidnapping, ransom, hijack, hostage negotiations.*